

Oslo, 1. november 2021

Deputasjon Oslo kommunes helse- og sosialutvalg

Sex og samfunn takker for muligheten til å komme med innspill til Oslo kommunes helse- og sosialutvalg i forbindelse med byrådets budsjettforslag for 2022.

Vi er representert ved Tore Holte Follestad og Maria Røsok.

Vi feirer i år 50-års jubileum, og har siden oppstarten jobbet for bedre seksuell og reproduktiv helse for Oslos befolkning. Vi er i dag Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse.

Gjennom hele korona-perioden har vi holdt vi åpent, og i 2020 hadde vi bla. 20 000 pasientkonsultasjoner, 11 400 chatsamtaler og 13 700 telefonkonsultasjoner.

Vi ønsker i dag å kommentere følgende tre saker:

1. Økt kunnskap til ansatte ved Oslos helsestasjoner for ungdom
2. Implementering av Plan for seksuell og reproduktiv helse i Oslo 2022-2025
3. Distribusjon av gratis prevensjon til unge under 16 år

1. Økt kompetanse til ansatte ved Oslos helsestasjoner for ungdom

Sex og samfunn etablerte HFU-forum Oslo i 2016 for å få et samarbeid med Oslo kommunes 17 HFU'er. Til da var det ingen eller lite kontakt både mellom Sex og samfunn og de ulike HFU-ene og mellom HFU-ene. Det manglende samarbeidet førte til et uoversiktlig og variert tilbud for ungdom, og gjorde det også vanskelig å få fram informasjon om hvilke utfordringer ungdom i Oslo hadde. Det var også vanskelig å dokumentere kompetanse behov for ansatte.

Behovet for økt kunnskap og kompetanse hos de ansatte ved HFUene ble raskt tydelig, spesielt etter lansering av nye Nasjonale faglige retningslinjer for tjenesten, og forumets fire årlige møter var ikke tilstrekkelig tid for å kunne møte behovet.

Gjennom en ekstratildeling til Sex og samfunn ble HFU-skolen etablert i 2018. HFU-skolen var et gratis femukers kurs til alle ansatte ved helsestasjon for ungdom i Oslo.

En kartlegging denne høsten viser at 76 personer fordelt på alle 15 bydelene ønsker å delta på en ny runde med HFU-skole. Behovet er altså til stede og vil være et godt tiltak for å kunne kvittere ut kravene om kompetanse som Nasjonalfaglige retningslinjer for helsestasjon for ungdom omtaler.

I retningslinjene for helsestasjons- og skolehelsetjenesten stilles det blant annet følgende krav til helsestasjon for ungdom:

- Helsestasjon for ungdom skal gi prevensjonsveiledning og sikre tilgjengelig og sikker prevensjon
- Helsestasjon for ungdom skal tilby testing og behandling for seksuelt overførbare infeksjoner

Da vi gjennomførte HFU-skolen i 2018 så vi at ikke alle tjenestene kunne oppfylle disse to kravene. Nå ser vi altså at det er behov for ny faglig oppdatering for å møte Helsedirektoratets retningslinjer.

Vi vil også nevne at en svært viktig suksessfaktor for HFU-skolen var bystyrevedtaket hvor bydelsdirektørene ble bedt om å legge til rette for at de ansatte kunne delta på skolen. Uten et slikt vedtak ville få hatt anledning til å følge skolen, og vi trenger i tillegg til midler for en ny runde med HFU-skole et medfølgende vedtak likt det bystyret fattet forrige gang.

2. Plan for seksuell og reproduktiv helse i Oslo 2022-2025

Plan for seksuell og reproduktiv helse i Oslo 2022-2025 er sendt på høring og vi er vi spent på når planen kommer til politisk behandling for endelig ferdigstilling.

Vi er også spent på hvordan bystyret ser for seg at planen skal implementeres, gjennomføres og evalueres.

Slik den nå fremstår, vil dette være vanskelig og kanskje til og med umulig. Etter Sex og samfunns mening er det viktig med en tydelig ansvarsfordeling og en økonomisk ramme som gjør det mulig å gjennomføre planen.

Vi mener forrige versjon av Oslo kommunes handlingsplan for likeverd og frihet, uavhengig av kjønnsuttrykk, kjønnsidentitet og seksuell orientering, Stolte Oslo, er et godt eksempel på en plan som både inkluderte konkret ansvarsfordeling og til en viss grad en økonomisk ramme.

Vi er bekymret for at Plan for seksuell og reproduktiv helse, dersom vedtatt, blir redusert til nok et dokument som blir lagt i en skuff og ikke blir det politiske verktøyet vi mener den bør være.

3. Distribusjon av gratis prevensjon til unge under 16 år

Sex og samfunn er glad for at Oslo kommune har vedtatt tilbud om gratis prevensjon til unge under 16 år. Men vi mener dette tilbudet ikke bør avhenge av hvilket tilbud unge oppsøker, men gis uavhengig av tjeneste for å sikre at alle unge under 16 år som har behov for gratis prevensjon får det. Vi stiller oss undrende til hvorfor tilbud som skolehelsetjenesten, fastlegen og også Sex og samfunn, holdes utenfor denne ordningen.

Vi mener i tillegg at det burde kunne ses på en annen løsning enn å gi helsestasjon for ungdom direkte midler til innkjøp av prevensjon. En løsning kan være å dra nytte av erfaringene fra FUSA-prosjektet ga oss. (Forebygging av uønskede svangerskap og abort) i bydelene Grünerløkka, Bjerke og St. Hanshaugen.

Gjennom dette prosjektet fikk alle under 25 år i disse bydelene gratis prevensjon i en periode frem til 2017/2018. Ordningen innebar en avtale med apotekene hvor pasienten gratis hentet ut sin prevensjon, og apotekene fikk refundert beløpet fra kommunen. Det burde være mulig å ha samme tilbud i dag, slik at vi kan sikre at alle unge under 16 år får tilgang til gratis prevensjon.

Sex og samfunn har følgende budsjettforslag for 2022:

- *Finansiering av HFU-skolen: estimert til kroner 600 000,-*
- *Øremerkede midler knyttet til ny Plan for seksuell og reproduktiv helse: estimert til kroner 5 000 000,-*
- *Verbalforslag:*
  - *Bydelsdirektørene blir bedt om å legge til rette for at ansatte ved byens 17 helsestasjoner for ungdom får mulighet til å gjennomføre HFU-skolen.*
  - *Bystyret ber byråden om å utrede muligheten for at gratis prevensjon til unge under 16 år blir gjort tilgjengelig også utenfor helsestasjon for ungdom.*

Takk for oss!